TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS

TETT HÍRLAP

XVII. ÉVFOLYAM 2. szám
2026. június

A TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS INGYENES KIADVÁNYA. MEGJELENIK BÁTASZÉK, BÁTAAPÁTI, CIKÓ, FEKED, MÓRÁGY, MŐCSÉNY, ÓFALU, VÉMÉND TELEPÜLÉSEKEN

XXV. TETT-re Kész Nap Véménden: 25 éve a párbeszéd és az átláthatóság szolgálatában

VÉMÉND Idén a Baranya megyei településen rendezték meg a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás (TETT) legfontosabb éves eseményét, amely így a jubileumi évfordulójához érkezett. A 25. alkalommal életre hívott fórum fókuszában az eddigi szakmai mérföldkövek, az radioaktívhulladék-kezelés távlati tervei, a helyiek informálásának elengedhetetlen szerepe, valamint az ifjúság bevonása álltak. A résztvevők megerősítették azt az alapelvet, miszerint a biztonságos működés és a lakossági bizalom elválaszthatatlanok egymástól.

A Társulás kiemelt éves rendezvényét, a TETT-re Kész Napot május 29-én tartották meg huszonötödik alkalommal. Az ünnepi eseménynek otthont adó Véménden már korán reggel elstartoltak a programok: a szervezet nyolc tagtelepüléséről érkező diákok mérhették össze tudásukat egy játékos, intellektuális vetélkedő keretében.

A vetélkedőre való felkészülés része volt egy A3 méretű rajz elkészítése, melynek témája: „Településünk legszebb természeti kincse”, a rajzokat az eredményhirdetés előtt, néhány mondatos kiegészítéssel mutatták be a versenyzők. A vetélkedőt a fekedi csapat nyerte, de minden résztvevő csapat ajándékban részesült a Társulástól.

A hivatalos eseménysorozat a helyi községházán szervezett sajtótájékoztatóval folytatódott. Glöckner Henrik, a TETT elnöke, Mórágy polgármestere köszöntőjében kiemelte: a szövetség immár negyed évszázada elkötelezetten biztosítja, hogy a környéken élők pontos és friss információkat kapjanak a Bátaapátiban üzemelő Nemzeti Radioaktívhulladék-tároló helyzetéről.

Hangsúlyozta, hogy ez a nap jóval több egy egyszerű szakmai konferenciánál. Olyan közösségi tér ez, ahol a szakértők és a helyiek közvetlenül, gátlások nélkül beszélhetik át a tapasztalataikat és a felmerülő kérdéseket. Hozzátette: a legfrissebb lakossági felmérések alapján a helyi közösség továbbra is rendkívül nagy bizalommal van a létesítmény működése és üzemeltetője felé.

Folytatás a 2. oldalon

Hazatért a véméndi világjáró: Kerékpárral indult Mongóliába Kővári Zsolt

VÉMÉND Különleges és emberpróbáló misszió vette kezdetét április 1-én Budapesten. Véménd szülötte, Kővári Zsolt ugyanis egy nem mindennapi, 100 napos expedícióra indult: célja, hogy egy különleges Csepel biciklivel tegyen meg tízezer kilométert Mongóliáig, ahol aztán megmássza a Khan Tengri hegycsúcsát. Zsolt nem kezdő, tavaly már sikeresen meghódította a 7134 méter magas Lenin-csúcsot is.

A véméndiek eredetileg egy közös, ünnepélyes kerékpáros kíséréssel szerették volna útjára indítani a helyi hőst Pécsvárad felől, ám a program végül Zsolt kérésére módosult. Mivel a hatalmas távolság miatt az érkezési időt nehéz lett volna percre pontosan kiszámítani, a sportoló nem akarta, hogy a helyiek órákat várakozzanak az út szélén.

A közös tekerés helyett így április 2-án kora este, a Nemzedékek Házának emeletén gyűlt össze a tömeg egy kötetlen beszélgetésre és élménybeszámolóra. Az eseményt ráadásul egy helyi szkíta kiállítással is összekötötték.

Folytatás a címlapról

Múltidézés és jövőkép

A kerek évforduló jó alkalmat teremtett az eddigi eredmények összegzésére és a jövőbeli feladatok kijelölésére. Nős Bálint, az RHK Kft. ügyvezető igazgatója felelevenítette, hogy a régióban a '90-es évek végén indultak el a helyszíni kutatások. A beruházás politikai és társadalmi legitimációját végül a 2005-ös bátaapáti helyi népszavazás, valamint a parlament jóváhagyása alapozta meg.

A technológiai precizitás és a lakossággal való egyeztetés náluk mindig kéz a kézben járt – mutatott rá az ügyvezető, hangsúlyozva, hogy ez a mentalitás a mai napig meghatározza a mindennapi munkát. A közvélemény-kutatás eredményeit ismertetve elmondta: az RHK Kft. ismertsége 86 százalékos a térségben, míg a társaság radioaktívhulladék-kezelési tevékenységének elfogadottsága 95 százalékos. Magának a tárolónak az ismertsége 93 százalékos, biztonságát pedig a megkérdezettek többsége kiemelkedően jónak értékelte.

Szakmai előadások színesítették a programot

A jelenlegi fejlesztések között kiemelt figyelmet kaptak a földalatti tárolókamrák. Az első kamra már megtelt, jelenleg a második kamra üzemel, miközben a harmadik tárolókamrában a vasbeton tárolómedence kiépítése is jelentős előrehaladást mutat. A következő nagy lépést az jelenti, hogy tíz év szünet után újraindul a térkiképzés a bátaapáti létesítményben, amelynek során két új tárolókamra kialakítása kezdődik meg a nyugati oldalon.

Fókuszban a fiatalok

Szalonna Zoltán, Véménd polgármestere és a rendezvény házigazdája a fiatal generációk megszólítását nevezte meg kulcsfeladatként. Véleménye szerint a társulásnak mindent meg kell tennie azért, hogy a jövő generációi is tisztán lássák és megértsék a radioaktív hulladékok elhelyezésének fontosságát.

Beszédében kitért a hiteles források szerepére is. Meglátása szerint a mai túlterhelt információs világban felértékelődik annak a jelentősége, hogy az állampolgárok első kézből, maguktól a szakemberektől kapjanak válaszokat, és minél több fórumon kapcsolódhassanak be a közös párbeszédbe.

A sajtótájékoztatót követően a helyi sportcsarnokban egy tudományos szimpózium vette kezdetét. Az előadások során a hallgatóság részletes képet kaphatott Dr. Radó Krisztiántól az NRHT telephelyvezetőjétől az NRHT napi üzemeltetési kihívásairól, Nagy Tamástól, az RHK Kft. nukleáris biztonsági főmérnökétől az RHK Kft. biztonságra

törekvő vállalati kultúrájáról, a Mecsekérc Zrt. projektigazgatójától Rátkai Orsolyától a készülő új tárolókamrákról, valamint a Lakossági Ellenőrző Csoport idei munkájáról Faragó Lászlótól az Ellenőrző Csoport vezetőjétől is.

Idén sem maradt el a plakátverseny

A TETT-re Kész Nap egyik legkedvesebb programja idén is a térségi plakátkészítő pályázat eredményhirdetése volt. A nyolc tagtelepülés diákjai kreatív alkotásokon keresztül mutatták be, mit jelent számukra a biztonság, a környezetvédelem és a felelős jövőépítés. A legjobb pályaművek készítői értékes díjakat vehettek át az RHK Kft. és a TETT képviselőitől. A verseny ismét bebizonyította: a fiatalok nyitottak a tudományos és környezetvédelmi kérdések iránt, és saját szemszögükből képesek megfogalmazni a jövő fontos üzeneteit.

Családi nap és nyitott kapuk: fókuszban a biztonság Bátaapátiban

BÁTAAPÁTI Ismét megnyitotta kapuit a látogatók előtt a Nemzeti Radioaktívhulladék-tároló (NRHT). A május 9-i nyílt napon több száz érdeklődő győződhetett meg személyesen a létesítmény kiemelkedő biztonságáról, miközben a felszínen színes családi programok és koncertek szórakoztatták a közönséget.

Az RHK Kft. és a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás (TETT) évtizedes együttműködésének célja a radioaktív hulladékkezelés átláthatóságának és társadalmi elfogadottságának erősítése. A látogatók szakmai kísérettel, szervezett csoportokban járhatták be a tároló területeit, bepillantást nyerve a környezet és a lakosság védelmét évezredeken át biztosító természetes és mérnöki gátak rendszerébe.

A föld alatti tárolókamrák megtekintése idén is mély benyomást tett a résztvevőkre, megerősítve a technológia iránti lakossági bizalmat. „Az NRHT működésének átláthatósága kiemelten fontos számunkra. Örömmel tölt el, hogy évről évre egyre többen érdeklődnek a munkánk iránt" – nyilatkozta Honti Gabriella, az RHK Kft. kommunikációs osztályvezetője.

Miközben a mélyben a szakmai programok zajlottak, a felszínen a felhőtlen kikapcsolódásé volt a főszerep. A gyerekek körében a Brandnyúl interaktív koncertje aratta a legnagyobb sikert, de a buborék party, a gokartozás és az íjászat is folyamatosan vonzotta az érdeklődőket. A Mecsekérc Zrt.-nek köszönhetően a legkisebbek valódi munkagépeket is kipróbálhattak, míg a kézműves

sátrakban fazekasfoglalkozások, arcfestés és Imi bohóc lufihajtogatása tette teljessé a napot.

A kép forrása: rhk.hu

Három nap együtt – ismét közösségi ünnep volt az Ófalui Falunap

ÓFALU Június második hétvégéjén ismét megtelt élettel a kistelepülés. Ófalu három napon keresztül várta a helyieket, az elszármazottakat és a vendégeket a 2026-os Falunap programjaira, amelyek a hagyományok, a közösség és a közös élmények jegyében teltek.

A rendezvény pénteken a már hagyományosnak mondható Rock-Péntekkel vette kezdetét. A jó hangulatú esti program remek nyitánya volt a hétvégének, amelyre sokan érkeztek már az első napon, hogy együtt kapcsolódjanak ki és hangolódjanak a falunap további eseményeire.

Szombaton délután a közösségi és emlékező pillanatok kerültek előtérbe. A szentmisét követően az I. és II. világháborús hősök emléktáblájánál koszorúzással tisztelegtek a résztvevők az elődök emléke előtt. Ezt követően a rendezvénysátorban kulturális műsor várta az érdeklődőket. Az Ófalui Német Nemzetiségi Kétnyelvű Óvoda és Mini Bölcsőde, valamint az ófalui iskolások fellépése nagy sikert aratott, a tombolasorsolás pedig ezúttal is sok izgalmat tartogatott.

A sátor szinte teljesen megtelt, mindenütt beszélgető emberek, régi barátok, rokonok és ismerősök találkozásai tették különlegessé az eseményt. Sokak számára ez a hétvége egyben hazatérést is jelentett. Miközben bent zajlottak a fellépések, odakint gyerekzsivaj töltötte meg a teret. A legkisebbek játszottak, a felnőttek a kézműves árusok standjai között sétálgattak. A levegőben frissen sült rétes és más finomságok illata szállt. A délutánnak megvolt az a régi falusi ünnepekből ismerős, nyugodt hangulata, amikor senki sem siet, és mindenki ráér egy jó beszélgetésre.

Az esti közös vacsora után az UnterRock Zenekar szolgáltatta a zenét a bálhoz. A tánctér hamar megtelt, és a mulatság késő estig tartott.

A vasárnap sem maradt programok nélkül. Délelőtt az önkormányzat

konyháján hagyományos ófalui kiflisütés várta az érdeklődőket. A frissen készült kifli nemcsak finom falatokat kínált, hanem egy olyan helyi hagyományt is megidézett, amely generációk óta része a település életének. Délután újabb kulturális műsor zárta a falunap eseményeit, méltó befejezést adva a háromnapos rendezvénynek.

Az idei Ófalui Falunap ezúttal is bizonyította: a közösségi élet legszebb pillanatai sokszor a legegyszerűbb dolgokban rejlenek: egy régen látott ismerős köszöntésében, a gyerekek nevetésében, egy szelet friss rétesben vagy egy hosszúra nyúló beszélgetésben. Három napra ismét együtt volt a falu, és ez az összetartozás érzése tette igazán emlékezetessé a hétvégét.

Főnixmadárként éledt újjá a mórágyi csoda: Ismét fogadja az utazókat az ország legszebb buszmegállója

MÓRÁGY Mindössze egy évvel azután, hogy egy pusztító tűzvész szinte teljesen megsemmisítette a község híres buszváróját, a helyiek máris visszakaphatták az ország egyik legnépszerűbb közösségi terét. A sokak által a legmutatósabb hazai buszmegállóként számon tartott mórágyi építmény nem csupán feltámadt a poraiból, de a lakosok szerint szebb és korszerűbb lett, mint a tragédia előtt bármikor.

A tavaly nyár végi tűzesetet követően szinte semmi sem maradt a nem mindennapi váróteremből. A lángokat egy tudatmódosító szerek és alkohol hatása alatt álló férfi okozta szándékos gyújtogatással. A tűz teljesen megsemmisítette a belső berendezést, a plafon beomlott, a helyiség használhatatlanná vált. A mórágyiak azonban nem hagyták veszni a közösségük legkedvesebb szimbólumát.

Napjainkban újra otthonos fotelek, asztalok, polcrendszerek és rengeteg olvasnivaló köszönti az ingázókat. Az újjáépítés során korszerűsítették az elektromos hálózatot, USB-portokat helyeztek el, és mozgásérzékelős világítást építettek ki. Az épület elejére egy kétnyelvű fa dísztábla került, amely a település térképét és címerét is ábrázolja.

Glöckner Henrik polgármester elmondta, hogy a munkálatok egy teljesen megsemmisült létesítmény alapoktól való újjáépítését jelentették. Az ország legkülönbözőbb pontjairól – Tatabányától Kakasdon át Várdombig – érkeztek felajánlások, bizonyítva az emberek segítőkészségét.

A buszmegálló új vakolást kapott, a berendezés adományokból gyűlt össze. A beruházás piaci áron meghaladná a másfél millió forintot, ám a felajánlások miatt az önkormányzatnak ez egyetlen forintjába sem került.

Lieszkovszky Károlyné, a Német Nemzetiségi Önkormányzat vezetője, az ötlet egyik gazdája felidézte, hogy a könyves buszmegálló anno civil kezdeményezésként született az üresen álló helyiségben, hogy otthonos hangulatot teremtsenek. A tavalyi pusztítás sokkolta a közösséget, de a rengeteg segítség arra ösztönözte őket, hogy újra megvalósítsák az álmot. Az ország minden szegletéből záporoztak a bútorok és a könyvritkaságok is.

A mórágyi váróterem mára messze túlnőtt a klasszikus funkcióján: a társadalmi összefogás és az önkéntes tenni akarás élő szimbóluma lett.

Gasztrokulturális csúcstalálkozó Baranyában: idén is a stifolder volt a főszereplő Fekeden

FEKED Nem kevesebb, mint tizenötödik alkalommal telt meg az autentikus sváb parasztházairól ismert baranyai ékszerdoboz, Feked, ahol május utolsó hétvégéjén rendezték meg a régió legjelentősebb gasztrokulturális eseményét, a Stifolder Fesztivált. A pénteki szakmai zsűrizést követően szombaton igazi népünnepély fogadta a látogatókat.

A rendezvény gerincét adó nagy múltú stifolderverseny már pénteken kezdetét vette a zárt ajtók mögött zajló szakmai bírálattal. Tillmann Péter polgármester kiemelte, hogy a bírálóbizottság felállításánál idén is a megkérdőjelezhetetlen szakmaiság volt a fő szempont. A zsűri elnöki tisztét Dombi Ildikó élelmiszeripari mérnök, a húsipar elismert szakértője töltötte be, akinek munkáját neves szakmabeliek, köztük gyakorló hentesmesterek és az értékelési rendszert kidolgozó egyetemi tanszékvezető segítették. Az elnök elmondta, hogy a beérkezett közel 80 stifoldert vakon, kizárólag sorszámok alapján bírálták, így a döntésük teljesen objektív volt.

Szombaton a hagyományőrzésé és a szórakozásé volt a főszerep. A délutáni ünnepi köszöntők után a színpadot a helyi és környékbeli művészeti csoportok foglalták el. A hazai színeket képviselő Die Fekeder Zenekar, a Fekedi Vegyeskar és a Fekedi Klumpenjäger tánccsoport mellett a nemesnádudvari hagyományőrzők is hatalmas sikert arattak. A kulturális kavalkádot a Kelta Álom Ír Sztepp Tánccsoport, a Produceller és a Pécsváradi Big Band fellépései fokozták a kora esti órákig.

Miközben a színpadon zajlottak a műsorok, a Hagyományok Udvarában szabadtéri játékok várták a családokat, a fesztiválsátorban

pedig kezdetét vette a látogatók leginkább várt programja, a versenyre benevezett stifolderek kóstolója. Az estét a PTE Brass Band koncertje, majd a Diamant Zenekar fergeteges utcabálja zárta. A helyi önkormányzat és a civil szervezők elégedetten zárhatták a hétvégét: a stifolder nemcsak egy kiváló hústermék, hanem a baranyai svábság identitásának és összetartozásának élő szimbóluma, amely idén is ezreket vonzott Fekedre.

Térségi összefogás: Bátaszéken egyeztetett az új képviselő

BÁTASZÉK Beváltotta kampányígéretét Dr. Sárosi József, aki a választásokat követően elsőként Bátaszékre látogatott el. A városházán tartott hivatalos egyeztetésen a helyi és a regionális jövőkép legégetőbb kérdései, a vízgazdálkodás reformja, elakadt pályázatok sorsa, valamint az iskolák esetleges önkormányzati kézbe való visszavétele is terítékre került.

Dr. Bozsolik Róbert polgármester hivatalában fogadta a térség új parlamenti képviselőjét. A megbeszélésen a városvezetés részéről alpolgármesterek és önkormányzati képviselők is jelen voltak. A találkozó súlyát a szimbolikus gyorsaság mellett a megvitatott témák hordereje adta.

Dr. Sárosi József a stratégiai prioritásként nevezte meg a vízgazdálkodás teljes újragondolását. A képviselő szerint modern és előrelátó vízstratégia nélkül a vidékfejlesztés hosszú távon fenntarthatatlan, ezért ezen a területen azonnali, innovatív munkára van szükség. A politikus hangsúlyozottan falu- és városközi összefogást sürgetett, mivel a jövő beruházásait térségi szinten kell megtervezni és véghezvinni. Olyan szakmailag megalapozott projektek előkészítését nevezte kulcsfontosságúnak, amelyek munkahelyeket teremtenek és érdemben növelik a vidéki életminőséget. A polgármester a találkozón hivatalos levélben adta át a város legfontosabb kéréseit az új kormányzat felé. A bátaszéki prioritások között szerepel a helyi iskolai konyha teljes körű felújítása, az Idősek Nappali Ellátójának megépítése, valamint a már elnyert és megkezdett pályázatok zökkenőmentes megvalósítása. Dr. Bozsolik Róbert hangsúlyozta, hogy Bátaszék központi szerepet tölthet be a környező települések kohéziójában, ehhez pedig nyitott partnerek, hiszen nincs újabb elvesztegethető harminc évük. Fajsúlyos politikai kérdésként merült fel az oktatási intézmények önkormányzati fenntartásba történő visszakerülése. Bár a résztvevők elismerték, hogy a kistelepülések döntő többsége nem rendelkezik az ehhez szükséges tőkével, Bátaszék határozott célja a helyi iskolák visszavétele. A tárgyalópartnerek egyetértettek abban, hogy a belső utak állapota és Tolna vármegye gazdasági felzárkóztatása nem tűr halasztást. Dr. Sárosi József biztosította a bátaszéki delegációt, hogy a felvetett kéréseket érdemben megvizsgálják.

Vidám forgatag és habparti – egész napos családi ünnepet tartottak a faluban

MŐCSÉNY Igazi nyári kavalkád fogadta a látogatókat június 13-án Mőcsényben, ahol a kultúrház udvara a közösségi élet központjává változott. A Társadalmi Ellenőrző és Tájékoztató Társulás (TETT) által is támogatott idei juniális és családi nap már a reggeli óráktól kezdve folyamatosan vonzotta a helyieket, és minden korosztály megtalálta a maga programját.

A napot a gyerekek indították, méghozzá nem is akárhogyan: kerékpárral érkeztek, ahogy azt a szervezők is kérték. A hangulatot rögtön megalapozta a kerékpáros KRESZ-foglalkozás, ami során játékos, mégis hasznos formában kaptak ízelítőt a közlekedésbiztonságból. A rendőrségi bemutató – Kéri János körzeti megbízott közreműködésével – sok érdeklődőt vonzott, és látványos, közvetlen hangulatban mutatta be a mindennapi helyzeteket.

Közben az udvar másik részén már javában zajlott a közös főzés. Az üstben rotyogott az ebéd, a füst és az illatok pedig hamar belengték az egész rendezvényteret. A falubeliek számára ingyenes volt az ebéd, és a vendégek is jelképes összegért csatlakozhattak – a bográcsok körül pedig folyamatosan alakultak ki kisebb beszélgetőcsoportok, mintha egy nagy közösségi nappá állt volna össze az egész falu.

A gyerekek közben egy pillanatra sem unatkoztak. Ugrálóvár, trambulin és arcfestés várta őket, az udvar pedig pillanatok alatt egy színes, mozgó játszótérré alakult. A frissítők, édességek és a csapolt sör a felnőttek számára is gondoskodtak a jó hangulatról, így mindenki megtalálta a saját ritmusát a napban.

A délelőtt egyik csúcspontja kétségkívül a habparti volt. A játszóteret percek alatt ellepte a sűrű hab, a gyerekek pedig örömmel vetették bele magukat a „hófehér” játékba. Aki pedig más kalandra vágyott, beülhetett a tűzoltó és a rendőrautóba is.

A szervezők egy apró, de annál kedvesebb meglepetéssel is készültek: minden gyermek jégkrémet kapott, ami a nap során sok apró mosolyt és örömteli pillanatot hozott.

A mőcsényi juniális végül nemcsak programok sorozata volt, hanem egy igazi közösségi találkozás is: olyan nap, ahol a beszélgetések, a közös étkezés és a gyerekzsivaj együtt rajzolták ki a falu nyári ünnepének hangulatát.

Másodszor is imádták a bátaapáti pályát a lovasok

BÁTAAPÁTI A kedvezőtlen időjárás sem tudta elvenni a lovasok kedvét a második alkalommal megrendezett országos távlovagló versenyen Bátaapátiban májusközepén. A Mecsek lábánál kijelölt, változatos terepű pálya ismét nagy sikert aratott a résztvevők körében, akiknek ezúttal az esővel és a sáros talajjal is meg kellett küzdeniük.

A versenyt megelőző napokban jelentős mennyiségű csapadék hullott a térségben. Pénteken mintegy 20 milliméter eső esett, szombaton pedig további 40 milliméter csapadék nehezítette a körülményeket. A pálya több helyen felázott és csúszóssá vált, ennek ellenére a versenyzők sikeresen teljesítették a kitűzött távokat, a szervezők pedig gördülékenyen lebonyolították a rendezvényt.

A bátaapáti pálya különlegessége a hazai távlovaglásban megszokottnál jóval változatosabb terep. Míg a sportág magyarországi versenyeinek többsége síkvidéki környezetben zajlik, addig itt emelkedők, lejtők és erdei szakaszok váltják egymást, ami egyedi kihívást jelent a lovasok számára.

Marosi Zsanett, a Mecseknádasdi Lovas Sportegyesület elnöke szerint éppen ez teszi vonzóvá a helyszínt. Mint fogalmazott, a bátaapáti pálya az ország egyik legizgalmasabb útvonala, amely nemcsak fizikailag, hanem taktikailag is próbára teszi az indulókat.

A legeredményesebb párosok ezúttal is kiváló teljesítményt nyújtottak. A 40 kilométeres versenyszámot Baki György nyerte Sági Sebes nevű lovával, míg a 80 kilométeres távon Bukor Barbara és Kemír 75 bizonyult a legjobbnak. Az eredmények értékét tovább növeli, hogy a lovasoknak rendkívül nehéz talajviszonyok között kellett helytállniuk.

A program egyik legkedvesebb része a két kilométeres gyermekfutam volt, ahol három fiatal lovas állt rajthoz.

Koroknai Ernő Róbert polgármester kiemelte: a település büszke arra, hogy immár második alkalommal adhatott otthont az országos versenynek. Hozzátette, hogy a sikeres lebonyolításhoz az önkormányzat munkatársai, valamint a rendezvény segítői is jelentős mértékben hozzájárultak. A pálya előkészítésében, az infrastruktúra biztosításában és a lovak ellátásában több helyi szereplő is közreműködött.

A település hosszabb távú célja, hogy Bátaapáti a hazai távlovaglás egyik meghatározó helyszínévé váljon. A tervek között szerepel nemzetközi versenyek megrendezése is, amely tovább növelheti a község ismertségét és sportturisztikai jelentőségét.

Új projekt, új nézőpontok

Megalakult a nagyon kis aktivitású radioaktív hulladékok (NKAH) elhelyezését előkészítő projekt az RHK Kft.-nél.

Nagyon kis aktivitású radioaktív hulladék legnagyobb mennyiségben a Paksi Atomerőmű és az építés alatt álló új atomerőművi blokkok majdani leszerelése során fog keletkezni, de az atomerőmű normál üzemeltetéséből és a további üzemidő-hosszabbítása kapcsán elvégzendő felújítási munkák során is számolunk ezen kategóriába sorolt hulladékok keletkezésével. A nagyon kis aktivitású radioaktív hulladékokat általában felszíni tárolókban, a kis és közepes aktivitású hulladékoknál egyszerűbb műszaki kialakítású létesítményekben helyezik el. A radioaktivitásuk jellemzően csak kismértékben haladja meg a természetes környezetben is jelen lévő szintet. Ennek ellenére kezelésük és elhelyezésük szigorú biztonsági szabályok szerint történik, hogy hosszú távon is biztosított legyen az emberek és a környezet védelme. A nagyon kis aktivitású radioaktív hulladékokat befogadó tároló majdani megvalósítására való felkészülés operatív feladatait a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. (RHK Kft.) Stratégiai és Műszaki Igazgatósága egy új projekt keretében koordinálja és irányítja. A projekt jelenleg az előkészítő feladatokra fókuszál. Arról, hogy mik is ezek a feladatok pontosan, és hogyan áll össze egy ilyen projekt, Vass Péter stratégiai főmérnököt, a projekt vezetőjét kérdeztük.

Mit lehet tudni erről a hulladéktípusról?

A nagyon kis aktivitású radioaktív hulladékok kategóriája, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség vonatkozó biztonsági útmutatója mentén 2018-ban került be a magyar jogrendbe. Ebbe az osztályba az olyan radioaktív hulladékok tartoznak, amelyekben jellemzően csak 30 évnél rövidebb felezési idejű izotópok vannak, de ezek is csak korlátozottan, és aktivitásuk legfeljebb 150-200 év alatt a mentességi szint alá csökken. Ilyen hulladékok tipikusan az atomerőművek leszereléséből származó beton törmelékek.

Mikor és milyen céllal alakult meg a projekt?

Az RHK Kft. már a kategória hazai bevezetése óta foglalkozik az elhelyezési lehetőségekkel. Ennek egyik lehetséges iránya egy olyan önálló tároló létesítése, amely kifejezetten a nagyon kis aktivitású radioaktív hulladékok végleges elhelyezésére szolgál. A leendő tároló előkészítésével kapcsolatos feladatok ellátását az RHK Kft. vezetősége idén márciusban projektstruktúrába szervezte. A projekt célja egy felszíni elhelyezésre alkalmas nagyon kis aktivitású radioaktívhulladék-tároló telepítésének előkészítése, különös tekintettel a telephelykutatási keretprogram és az azt megalapozó háttérdokumentumok összeállítása.

Milyen szakterületeket kell bevonni a projektbe?

Pontosan az adja a projekt lényegét, hogy a tagjai minden releváns szakmai oldalt képviseljenek, így minden kérdést közösen, összhangban tudjunk mérlegelni. A szükséges földtani alapok mellett műszaki és hosszú távú biztonsági szempontokat, kiválasztási kritériumokat, társadalmi és gazdasági aspektusokat is figyelembe kell venni. Éppen ezért vannak jelen a projektben geológusok, fizikusok, sugárvédelmi szakértők, környezetmérnökök, kommunikációs, közgazdasági és stratégiai területen dolgozó kollégák. A különböző szakterületek együttműködése biztosítja, hogy a projekt során minden releváns szempont összehangoltan, átlátható módon és a hosszú távú biztonság figyelembevételével kerüljön értékelésre.

Milyen munkafolyamatok indultak el eddig és mik a jövőbeni feladatok?

Az elmúlt években főként nemzetközi tapasztalat- és információgyűjtés, stratégiai tervezés és a lehetséges hazai elhelyezési koncepciók előkészítése történt. A projekt egyik kiemelt feladata a hulladék kategória bevezetése óta eltelt időszakban elvégzett előkészítő tevékenységek eredményeinek áttekintése, a hazai és nemzetközi információk összegyűjtése, aktualizálása, szükség esetén felülvizsgálata. A projekt keretében feladat a telephely kiválasztására vonatkozó követelmények, valamint a lehetséges műszaki koncepció felülvizsgálata és az elhelyezendő nagyon kis aktivitású radioaktív hulladékok fizikai, kémiai és radiológiai jellemzőinek és várható mennyiségének meghatározása. Ez utóbbi feladatot a Paksi Atomerőmű szakembereivel együtt végezzük.

Magyarországon ilyen tároló jelenleg nem üzemel. Megvizsgáltok más, nemzetközi NKAH tárolókat is?

Minden szakmai projektünk során kiemelt figyelmet fordítunk a nemzetközi tapasztalatok és jó gyakorlatok megismerésére. Ez különösen fontos egy olyan létesítmény esetében, amely Magyarországon még nem működik, ugyanakkor több országban már hosszú ideje biztonságosan és eredményesen üzemel. Az NKAH projekt kapcsán több nemzetközi radioaktívhulladék-kezelő céggel vagyunk együttműködésben. A projekt előkészítése során célunk, hogy részletesen megismerjük a külföldön alkalmazott műszaki megoldásokat, telephelykiválasztási módszereket, biztonsági megközelítéseket és üzemeltetési tapasztalatokat. Az elmúlt években több alkalommal folytattunk szakmai egyeztetéseket például francia és szlovák kollégákkal a tárolójuk telephelyének kiválasztási kritériumairól, annak műszaki kialakításáról, az alkalmazott hulladékcsomagokról, valamint üzemeltetési és monitoring tapasztalataikról is. A nemzetközi tapasztalatok hasznosítása fontos alapot biztosít ahhoz, hogy a későbbiekben a hazai adottságokhoz illeszkedő, korszerű és biztonságos tárolási koncepció kerülhessen kialakításra.

Fotó: Babai István

Illat, nyugalom és közösség a baranyai dombok között

VÉMÉND A Véméndi Levendula Napok június közepén ismét megtöltötték élettel, illattal és csendes nyugalommal a település határában található levendulakertet. Az idén kétnaposra tervezett esemény során folyamatosan érkeztek a látogatók, mégis végig megmaradt az a ritka, családias hangulat, amely ezt a rendezvényt kiemeli a hazai levendulaszüretek közül.

A helyszínre érkezve az ember első benyomása nem a tömeg, hanem a tér és a levegő. A lila virágsorok között egyszerre 20–30 vendég sétált, szüretelt, fotózott, beszélgetett. A kert és környezete nem zsúfolt attrakcióként működött, hanem nyitott, élő közösségi térként, ahol mindenki saját ritmusában lehetett jelen.

A levendulakert története Aszmann Mária nevéhez kötődik, aki egy családi örökségként kapott földterületen indította el az ültetvényt. A korábbi szőlőművelést fokozatosan váltotta fel a levendula, amelyből mára mintegy 3500 tő virágzik a domboldalon. Az ültetvény kilencéves, a rendezvényt pedig immár ötödik alkalommal tartották meg.

A kezdetekről így mesélt: „A szőlővel már nem szerettünk volna foglalkozni, így döntöttünk a levendula mellett. Először csak néhány tő volt, aztán két év alatt kialakult az ültetvény.”

A növény sokféleképpen hasznosítható: készül belőle illóolaj, levendulavíz, szörp, sör, pezsgő, illatpárna és számos kézműves termék. Körülbelül 400 kilogramm virágból mindössze 3 liter tiszta olaj nyerhető gőzdesztillációval.

A rendezvény azonban nem kizárólag a szüretről szól. A kézműves vásárban helyi és környékbeli termelők kínáltak stifoldert, sajtokat, pékárut és más házi finomságokat, miközben a látogatók alkotótevékenységekben is részt vehettek. A program egészét végigkísérte a nyugodt, falusias hangulat, amely tudatos szervezői szándék eredménye is.

A háttérben civil szervezetek – a Hulladékmentes és Fenntartható Véméndért Egyesület és a Véméndi Vásárfia Formáció – dolgoznak azon, hogy a rendezvény a helyi értékek bemutatására és a fenntarthatóság erősítésére épüljön. A cél nem a tömegturizmus, hanem a kistérségi identitás és a vidéki életforma hiteles bemutatása.

A látogatók között egyre több a visszatérő vendég, sokan nemcsak a környékről, hanem távolabbról vagy külföldről érkeznek. A szervezők szerint éppen a rendezvény visszafogott, emberléptékű jellege az, ami miatt sokan újra és újra ellátogatnak Véméndre a levendulavirágzás idején.

Közösségi programokkal telt a május Cikón

CIKÓ Mozgalmas és közösségépítő rendezvények jellemezték az idei májust a kistelepülésen. A település lakói előbb a hagyományos családi nappal ünnepelték a munka ünnepét, majd a hónap végén a májusfa kitáncolásával búcsúztatták a tavaszt.

Május 1-jén immár nyolcadik alkalommal rendezték meg a Családi Napot a cikói focipályán. A programok már a reggeli órákban megkezdődtek, a résztvevőket lovasbemutatók, palacsinta és lángos, légvár, valamint számos gyermekprogram várta. A sportkedvelők focimérkőzéseken szurkolhattak, míg a közösségi összefogás egyik szép pillanata a közös májusfaállítás volt. A nap folyamán ügyességi játékok, arcfestés, hajfonás, óriás Jenga és egyéb szórakoztató programok biztosították a jó hangulatot. A rendezvény egyik kiemelt eseménye a főzőverseny volt, amelynek eredményhirdetését követően a gyermekek sorversenyen mérhették össze ügyességüket.

A családi napot Cikó Község Önkormányzata és Képviselő-testülete szervezte a Lovasvidék Szabadidő Egyesület és a Civilek Cikóért Egyesület közreműködésével.

A májusi programsorozat május 30-án a májusfa kitáncolásával folytatódott. A cikói focipályán megrendezett eseményen számháború, családi örömfoci, lovaglási lehetőség és játéksarok várta az érdeklődőket. Az eredetileg tervezett szalonnasütést és grillezést a rendezvény előtti napon életbe lépett tűzgyújtási tilalom miatt nem lehetett megtartani, ezért a szervezők parasztvacsorával készültek a résztvevők számára.

A két rendezvény ismét megmutatta, hogy Cikón nagy értéke van a közösségi összefogásnak és a hagyományok ápolásának. A családokat megszólító programok nemcsak kikapcsolódást nyújtottak, hanem alkalmat teremtettek arra is, hogy a település lakói együtt ünnepeljenek, találkozzanak és erősítsék a helyi közösséget.

Folyamatos a munka az új atomerőmű területén

Párhuzamosan többféle munkafolyamat zajlik a Paks II. Atomerőmű 5. blokkjának munkagödrében, a nukleáris sziget szekciókra osztott területén egymásra épülő fázisokban halad az alaplemez kivitelezése. Eközben már a 6. blokk munkagödrének mélyítésén is dolgoznak.

A február eleji első betonöntés óta nincs megállás: az 5. blokk munkagödrében halad az alaplemez kivitelezése, a magasból készült felvételeken már a majdani reaktorépület alapjának körvonalai is jól látszanak. A teljes nukleáris sziget betonalapja nem egyszerre készül el. Ezt nehéz is volna kivitelezni tekintettel a terület hatalmas méretére, az előkészítés összetettségére és az alaplemez átlagosan mintegy három méternyi vastagságára. A feladat hatékony és biztonságos végrehajtása érdekében kisebb-nagyobb szekciókra osztották fel a területet és párhuzamosan végzik az egymásra épülő munkafolyamatokat – a szerelőbetonozást, a szerelőbeton szigetelését, illetve földelőhálózást, a vasszerelést –, melyek végén speciális betonnal öntik ki a nukleáris sziget alaplemezének egy-egy ütemét. Egy-egy fázis alkalmával akár 1500 köbméter beton beépítésére is sor kerül. Mivel ezt a tevékenységet nem lehet megszakítani, a folyamatos munka érdekében több betonpumpa is dolgozik párhuzamosan akár éjszaka is.

Ahogy egyre jobban megtelik a munkagödör, az építkezést már nem lehet autódarukkal kiszolgálni, ezért ütemterv szerint elindult az első toronydaruk összeszerelése. A gépeket az építkezés fázisaihoz igazodva telepítik. Az első toronydaru az 5. blokk munkagödrének északi oldalán épült fel. A 64 méter horogszintű, 350 tonnás emelőgép 40 tonna teherbírású.

Habár az utóbbi időben a fókusz az ötös blokki munkagödörben zajló betonozási munkákra terelődött, a terület-előkészítésben is jelentős előrelépés történt: a talajszilárdítás immár a nukleáris szigeteken kívül eső területeken halad, a hatos blokk munkagödrében

pedig a talaj kiemelését végzik. Talajmarók, lánctalpas kotrógépek, dózerek és teherautók dolgoznak a 150 méter széles és 190 méter hosszú, 23 méter mély munkagödör kialakításán. Az 5. blokkon szerzett tapasztalatok alapján optimalizálták a folyamatokat, így sikerült növelni a hatékonyságot, a munka minőségét és nem utolsósorban a munkabiztonságot. A munka ütemterv szerint halad, a cél, hogy idén elkészüljön a munkagödör.

A munkálatokat az Országos Atomenergia Hivatal helyszíni szemlék keretében ellenőrzi.

TETT HÍRLAP

Kiadja: *Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás* ***Felelős kiadó:*** *Glöckner Henrik, a TETT elnöke* ***Szerkesztő:*** *Bencze Péter*
Tördelés, nyomdai előkészítés: *Koska Ágnes, Pach Ferenc* ***Nyomtatás:*** *Böcz Nyomda, Szekszárd* ***Felelős vezető:*** *Böcz Sándor*
Megjelenik: *Bátaszék, Bátaapáti, Cikó, Feked, Mórágy, Mőcsény, Ófalu, Véménd településeken*